

RIJKDOM

A man in a dark industrial setting is performing a handstand. He is shirtless, wearing blue jeans, and is reaching up with his right hand to touch a large, shiny gold balloon. The word 'RIJKDOM' is spelled out in large, shiny gold balloons at the top of the image. The background is dark and industrial, with metal structures and a sign that reads 'DE GROTE PRAKTIK'.

LESBRIEF

WIE NIET PRESTEERT, HOORT NIET AAN TAFEL!

INLEIDING

Beste docent,

Binnenkort bezoek je met jouw klas de voorstelling RIJK DOM van Xclusiv Company (XCCC).

Om leerlingen goed voor te bereiden, hebben wij deze lesbrief ontwikkeld. Deze bevat korte, toegankelijke opdrachten voor, voor en na de voorstelling, geschikt voor VO en MBO.

Leerlingen beleven een voorstelling intenser wanneer ze:

- Weten waar ze ongeveer naar gaan kijken;
- Het thema herkennen uit hun eigen leven;
- Na afloop woorden hebben om te beschrijven wat ze hebben gezien en gevoeld.

De voorstelling RIJK DOM gaat over innerlijke rijkdom: wat maakt iemand van binnen rijk? Wat betekent het om ruimte te krijgen, ruimte te nemen of ruimte te delen? En hoe kunnen mensen uit totaal verschillende leefwerelden toch verbinding vinden?

Over Xclusiv Company

Xclusiv Company (XCCC) beweegt al bijna twintig jaar tussen straat en theater. Het Rotterdamse gezelschap staat bekend om voorstellingen waarin krachtige urban dans wordt verweven met moderne dans, verschillende soorten (elektronische) muziek, spoken word en visuele kunst. In ons werk staan thema's centraal die jongeren direct raken: identiteit, ongelijkheid, keuzes maken, dromen najagen, jezelf durven zijn en je plek vinden in de samenleving.

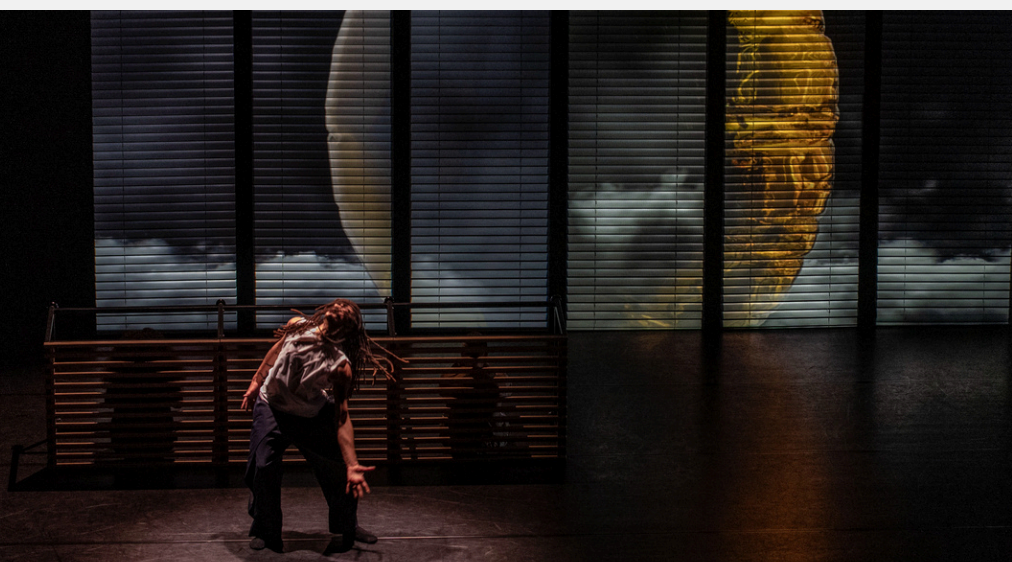
Wat XCCC bijzonder maakt, is dat onze voorstellingen niet alleen gaan over dans, maar vooral over verhalen. Verhalen die dicht bij jongeren staan en die gebaseerd zijn op echte ervaringen van onze dansers en onze makers zelf. Veel van hen komen uit diverse culturen, steden en achtergronden. Ze brengen hun eigen perspectief, struggles en successen mee het podium op. Hierdoor voelen de voorstellingen eerlijk, menselijk en herkenbaar, soms rauw, soms emotioneel, maar altijd oprecht.

Naast het maken van dansvoorstellingen is Xclusiv Company actief in het onderwijs en de community. Wij geven workshops, ontwikkelen educatieve projecten en werken samen met scholen, culturele instellingen en jongerenorganisaties. Zo brengen wij kunst dichtbij en creëren wij ruimte voor nieuwe stemmen en talenten.

Xclusiv Company is meer dan een dansgroep. Het is een beweging: een plek waar kunst, verhalen en mensen samenkomen. Een ruimte waar verschillen niet worden weggepoetst, maar juist kracht geven. Een plek die jongeren uitnodigt om te kijken, te voelen en na te denken over de wereld waarin ze leven.

INHOUDSOPGAVE

	pagina
Over RIJK DOM	4
Opdrachten	
Opdracht 1	6
Opdracht 2	7
Opdracht 3	8
Opdracht 4	9
Opdracht 5	10
Opdracht 6 (Na de voorstelling)	11
Bijlagen	
Hand-out van de opdrachten voor de leerlingen	13
Opdracht 2: Scene foto's	15
Bijlagen bij opdracht 3	16
Bijlagen bij opdracht 4	17
Bijlagen bij opdracht 5	18
Cast & Crew	19

OVER RIJK DOM

Wat als rijkdom niet zit in wat je hebt, maar in wat je deelt?

Iedereen heeft weleens gedacht: wat als ik rijk was? Maar wat betekent rijk zijn eigenlijk, als je niet naar geld kijkt maar naar wat je van binnen hebt?

RIJK DOM draait om wat innerlijke rijkdom echt is. Het gaat niet om geld of bezit, maar om de waarde van tijd, herinneringen, groei en verbinding. Urban dans en moderne dans komen samen in een krachtige mix met elektronische muziek en orkestrale lagen. Spoken word en zang brengen de verschillende werelden hoorbaar en voelbaar bij elkaar.

In de voorstelling volgen we mensen uit totaal verschillende leefomgevingen. De één leeft in overvloed, maar voelt leegte. De ander heeft weinig middelen, maar een diepe, innerlijke rijkdom.

Wanneer hun werelden elkaar kruisen, wordt zichtbaar dat rijkdom niet in bezit ligt, maar in gedeelde momenten, in ruimte maken om te groeien, voor elkaar en voor jezelf.

In *RIJK DOM* stap je als publiek mee in elkaars “huiskamer”: de denk- en leefruimte die gevormd is door opvoeding, cultuur en ervaringen. Je ziet hoe verschillen geen afstand hoeven te creëren, maar juist nieuw begrip en nieuwe perspectieven kunnen openen.

Het resultaat is een actuele en persoonlijke voorstelling vol beweging, ritme en emotie. Over mensen. Over samenleven. Over wat ons echt rijk maakt.

Geïnspireerd door het levensverhaal van artistiek leider Jason R. Jeandor, laat *RIJK DOM* zien hoe dans, muziek, gemeenschap en ontmoeting deuren kunnen openen, naar elkaar en naar jezelf.

OPDRACHTEN

OPDRACHT 1

Leerlingen bekend maken met (de regels in) het theater

Tijd: ± 5–7 minuten

Vorm: klassikaal

Het is fijn om te weten wat de regels in het theater zijn. Dat maakt de voorstelling leuker en fijner om te volgen.

Bespreek het volgende met je leerlingen:

- Wat is het verschil tussen een theater en een bioscoop?
- Waarom denk je dat er regels zijn tijdens een voorstelling?
- Wat zou jij irritant vinden als je zelf op het podium zou staan?

Laat ze kort reageren. Vaak komen ze zelf al met dingen als *‘mobiele uit,’* *‘niet praten,’* of *‘geen zakjes openmaken,’* en *‘niet eten tijdens de voorstelling.’*

Regels voor in het theater:

- Wees op tijd aanwezig;
- Mobiele telefoons uit;
- Geen jassen en tassen in de zaal;
- Geen etenswaren, snoep en kauwgom in de zaal;
- Tijdens de voorstelling blijf je op je plek zitten;
- Je mag reageren op de voorstelling, maar zorg dat je het mede publiek en de performers niet stoort;
- Na afloop geef je applaus. Zittend of staand (een staande ovatie) als je het helemaal te gek vond!

OPDRACHT 2

Leerlingen kennis laten maken met RIJK DOM en Xclusiv Company

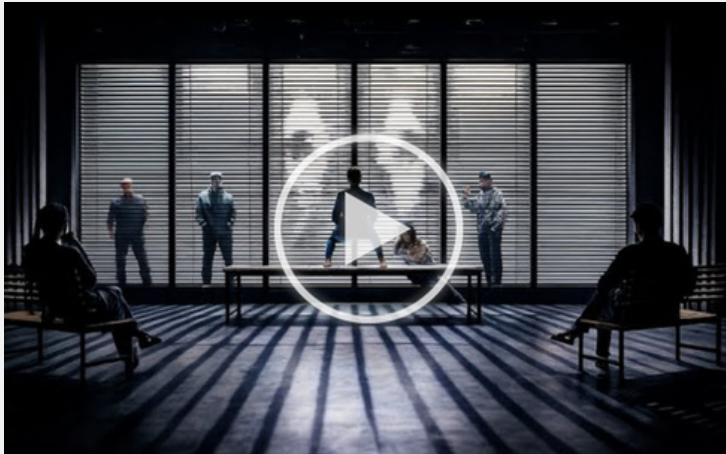
Tijd: ± 5–7 minuten

Vorm: Klassikaal

Bekijk de trailer met je leerlingen en stel ze de volgende vragen:

- Wat vind je van de trailer?
- Wat verwacht je van de voorstelling?
- Wat verwacht je dat het onderwerp (het thema) van de voorstelling is?
- Welke kunstvormen kun je nog meer ontdekken in de trailer, behalve dans?

Bekijk de trailer van RIJK DOM

Lukt het niet om op de link achter het plaatje te klikken of de QR-code te scannen? Klik dan op de onderstaande URL:

<https://youtu.be/GfFh92aPTqM>

OPDRACHT 3

Hoe kijk jij naar rijkdom?

Tijd: ± 5–7 minuten

Vorm: In duo's

Inleiding docent

RIJK DOM is een multidisciplinaire voorstelling die onderzoekt wat rijkdom werkelijk betekent in een samenleving waarin ongelijkheid en prestatiedruk een grote rol spelen. De voorstelling laat zien hoe sociale en economische systemen invloed hebben op identiteit, gedrag en onderlinge verhoudingen.

Door dans, muziek en spoken word worden verschillende leefwerelden naast elkaar geplaatst en met elkaar in dialoog gebracht. Leerlingen worden uitgenodigd om na te denken over thema's als macht, verbinding, solidariteit en menselijkheid. RIJK DOM biedt daarmee een krachtige aanleiding voor gesprek en reflectie, zowel persoonlijk als maatschappelijk.

In RIJK DOM gaat het niet over geld of spullen, maar over wat mensen van binnen rijk maakt.

Kies één van deze vragen en bespreek het in duo's:

- Hoe kan je rijk zijn zonder veel geld of materie?
- Wat vind jij "rijk gedrag"? Noem iets dat niet met geld te maken heeft.
- Wat is iets dat je zou willen hebben wat niet te koop is?

Er staan voorbeelden bij elke vraag in bijlage 3.

OPDRACHT 4

Anders kijken naar rijkdom

Tijd: ± 10 minuten

Vorm: In duo's

Inleiding docent

RIJK DOM nodigt uit om anders te kijken naar het begrip rijkdom. In deze voorstelling staat rijkdom niet gelijk aan geld, bezit of status, maar aan menselijke waarden zoals tijd, aandacht, verbondenheid en veerkracht.

Leerlingen worden uitgedaagd om te reflecteren op wat voor hen van waarde is en waar zij betekenis aan ontleen. RIJK DOM biedt zo een ingang om in de klas het gesprek te voeren over welzijn, menselijkheid en wat het betekent om je werkelijk rijk te voelen.

Vorm een tweetal met één van je klasgenoten en voer de volgende maakopdrachten uit:

- Maak een lijst van onverwachte vormen van rijkdom.
- Maak een top 3 van dingen waar jij rijk in bent, los van geld of materie.

In bijlage 4 staan voorbeelden van onverwachte dingen die ook rijkdom zijn.

OPDRACHT 5

Leerlingen bedenken hun eigen scène over 'rijkdom'

Tijd: ± 15 minuten

Vorm: Individueel of in duo's

Inleiding docent

In RIJK DOM onderzoeken de makers wat rijkdom betekent als je verder kijkt dan geld.

Rijkdom kan ook zitten in tijd, kansen, aandacht, veiligheid, rust, vrijheid, relaties of innerlijke kracht.

Bedenk een korte scène voor een voorstelling over 'rijkdom' en beantwoord de volgende vragen:

- Welke vorm van rijkdom wil jij verbeelden? (Bijvoorbeeld. tijd, status, zelfvertrouwen, een vriendengroep, kansen, rust, vrijheid, talent)
- Welke twee elementen gebruik je in jouw scène? Kies uit: licht, muziek, houding/beweging, stilte, afstand, kleur, tempo.
- Wat is de kern van jouw scène in één zin?
 - Voorbeelden:
 - "Rijkdom is rust in mijn hoofd."
 - "Je kan veel hebben en toch weinig voelen."
 - "Vrijheid is mijn grootste rijkdom."
- Geef jouw scène een titel. (Bijvoorbeeld: *Meer is nooit genoeg, Kleine dingen, Tijd tekort, Mijn plek, Overvloed, binnenwereld, Vrij.*)

In bijlage 5 staan een aantal voorbeeld scènes uitgeschreven.

OPDRACHT 6

Let op: deze opdracht is alleen uit te voeren direct na het zien van de voorstelling!

Verdieping van het theaterbezoek

Tijd: ± 5 tot 10 minuten

Vorm: Klassikaal en individueel

Inleiding docent

Jullie hebben veel gezien en gevoeld: dans, sfeer, energie, emoties en ideeën over rijkdom en verschil in leefwerelden. Met deze opdracht kijk je wat er is blijven hangen. Kies maximaal 3 van de onderstaande onderdelen om te bespreken of uit te voeren.

Opdracht 6A: Vragen voor de klas (klassikaal)

Bespreek samen enkele vragen (max. 5 minuten):

- Wat bleef je het meest bij van de voorstelling?
- Wanneer voelde het licht, zwaar of hoopvol?
- Wie voelde voor jou 'rijk'? Wie 'arm'? En waarom?
- Welke woorden passen volgens jou bij de voorstelling? (*Bijvoorbeeld: samen, druk, hoop, kracht, leeg, vrijheid, twijfel*)

Opdracht 6B: Kies een van de volgende opdrachten (individueel)

- Schrijf drie momenten op
 - Één moment dat je raakte;
 - Één moment dat je verwonderde;
 - Één moment dat je aan het denken zette.
- "Rijk/arm in de voorstelling"
 - Maak twee kolommen: rijk en arm. Schrijf bij elke kolom twee dingen op die je hebt gezien of gevoeld. Dit mag gaan over beeld, gevoel of beweging zijn.
 - Voorbeeld Rijk: rust, verbondenheid
 - Voorbeeld Arm: afstand, druk
- "Mijn waarde"
 - Kies één zin en maak deze af in 1-2 regels:
 - Na deze voorstelling beseft ik dat rijkdom voor mij betekent dat...
 - Het moment dat mij het meest aan het denken zette was...
 - Wat ik meeneem uit de voorstelling is...

BIJLAGEN

OPDRACHTEN

CAST & CREW

BIJLAGE 1

OPDRACHTEN

Opdracht 1: Theater regels

- Wat is het verschil tussen een theater en een bioscoop?
- Waarom denk je dat er regels zijn tijdens een voorstelling?
- Wat zou jij irritant vinden als je zelf op het podium zou staan?

Opdracht 2: Maak kennis met de voorstelling

Bekijk de trailer en/of poster van RIJK DOM in bijlage 2.

- Wat denk jij dat er in de voorstelling gaat gebeuren?
- Welke sfeer voel je bij de trailer en/of poster? (spanning, zwaar, rauw, hoopvol, eerlijk)
- Wat verwacht je meer te zien: botsingen of verbinding?
- Wat roept de titel RIJK DOM bij jou op: een grap, een waarschuwing, of iets anders?
- Welke kunstvormen kan je nog meer ontdekken in de trailer, behalve dans?

Opdracht 3: Hoe kijk jij naar rijkdom?

Kies één van deze vragen en bespreek het in duo's:

- Hoe kan je rijk zijn zonder veel geld of materie?
- Wat vind jij "rijk gedrag"? Noem iets dat niet met geld te maken heeft.
- Wat is iets dat je zou willen hebben wat niet te koop is?

Er staan voorbeelden bij elke vraag in bijlage 3.

Opdracht 4: Anders kijken naar rijkdom

Werk in duo's samen:

- Maak een lijst van "onverwachte dingen" die ook rijkdom zijn.
- Maak een top 3 van dingen waar jij rijk in bent. Dit hoeft niet te maken te hebben met geld of materie.

In bijlage 4 staan voorbeelden van onverwachte dingen die ook rijkdom zijn.

Opdracht 5: Bedenk je eigen scène over 'rijkdom'

Welke vorm van rijkdom wil jij verbeelden? (bijv. tijd, status, zelfvertrouwen, vriendschap)

- Welke twee elementen gebruik je in jouw scène? Kies uit: licht, muziek, houding/beweging, stilte, afstand, kleur, tempo.
- Wat is de kern van jouw scène in één zin?
 - Voorbeelden:
 - "Rijkdom is rust in mijn hoofd."
 - "Je kan veel hebben en toch weinig voelen."
 - "Vrijheid is mijn grootste rijkdom."
- Geef jouw scène een titel. (Bijvoorbeeld: meer is nooit genoeg, Kleine dingen, Tijd tekort, Mijn plek, Overvloed, Binnenwereld, Vrij.)

In bijlage 5 staan een aantal voorbeeld scènes.

BIJLAGE 1

OPDRACHTEN

Opdracht 6A: Na de voorstelling

- Wat bleef je het meest bij van de voorstelling?
- Wanneer voelde het licht, zwaar of hoopvol?
- Wie voelde voor jou 'rijk'? Wie 'arm'? En waarom?
- Welke woorden passen volgens jou bij de voorstelling? (Bijvoorbeeld: samen, druk, hoop, kracht, leeg, vrijheid, twijfel)

Opdracht 6B: Kies een van de volgende opdrachten:

Kies één van de volgende opdrachten:

- Schrijf drie momenten op
 - Één moment dat je raakte;
 - Één moment dat je verwonderde;
 - Één moment dat je aan het denken zette.
- “Rijk/arm in de voorstelling”
 - Maak twee kolommen: rijk en arm. Schrijf bij elke kolom twee dingen op die je hebt gezien of gevoeld. Dit mag gaan over beeld, gevoel of beweging zijn.
 - Voorbeeld Rijk: rust, verbondenheid
 - Voorbeeld Arm: afstand, druk
- “Mijn waarde”
 - Kies één zin en maak deze af in 1–2 regels:
 - Na deze voorstelling besef ik dat rijkdom voor mij betekent dat...
 - Het moment dat mij het meest aan het denken zette was...
 - Wat ik meeneem uit de voorstelling is...

BIJLAGE 2 SCENE FOTO'S

Foto 1

Foto 2

Foto 3

BIJLAGE 3

VOORBEELDEN BIJ OPDRACHT 3

Voorbeelden van rijkdom die niet met geld te maken hebben

- Een goede nachtrust
- Meer tijd voor jezelf
- Tijd hebben voor je hobby's
- Meer zelfvertrouwen (bij toetsen, sport, of sociaal doen)
- Met je vrienden, familie of ouders iets leuks doen
- Een hechte vriendengroep
- Nieuwe culturen leren kennen
- Nieuwe mensen ontmoeten
- Echte steun van iemand thuis
- Gezondheid (voor jezelf of iemand in je familie)
- Een tweede kans bij iets dat mis ging
- Een beter humeur
- Een veilige plek waar niemand je beoordeelt
- Iemand die je echt begrijpt
- Meer motivatie (voor school of sport)
- Creativiteit of inspiratie
- Een betere band met iemand (bijv. ouders, vriend, mentor)
- Zelfdiscipline (minder uitstellen)
- Eerlijkheid van anderen
- Dapperheid om iets nieuws te proberen
- Een gevoel van richting/een doel
- Vergeving, van jezelf of van iemand anders

BIJLAGE 4

VOORBEELDEN BIJ OPDRACHT 4

1. Rijkdom in tijd en ruimte

Dingen die rust, vrijheid of overzicht geven.

- Tijd voor jezelf
- Geen volle planning of takenlijst
- Een plek waar je kunt chillen zonder gedoe
- Even geen verwachtingen van school of thuis

2. Rijkdom in andere mensen & relaties

- Iemand die je vertrouwt
- Vrienden waar je jezelf kunt zijn
- Een fijne band met een ouder, coach of mentor
- Mensen die je steunen in wat jij wil
- Een groep waar je bij hoort (sportteam, klas, club)

3. Rijkdom in het ontwikkelen van je skills en talenten

Dingen die je kunt of aan het leren bent, groot of klein.

- Handig zijn met technologie
- Creatief zijn (tekenen, schrijven, editen, style)
- Goed in sport of bewegen
- Sociale skills (humor, makkelijk contact maken)
- Doorzettingsvermogen

4. Rijkdom in mindset en persoonlijke groei

- Weten wat je belangrijk vindt
- Jezelf beter leren kennen
- Fouten kunnen herstellen
- Kunnen omgaan met stress
- Zelfvertrouwen in sommige dingen

5. Rijkdom in plezier en genieten

- Kleine dingen die je dag leuker maken.
- Je favoriete muziek of playlist
- Humor, kunnen lachen, ook op slechte dagen
- Hobby's waar je blij van wordt
- Een schoon bed of opgeruimde kamer
- Een dag met goed weer

6. Rijkdom in kansen en je toekomst

Niet per se banen of studie; ook kleine momenten.

- De mogelijkheid om opnieuw te beginnen
- Een stageplek bemachtigen die je wil
- Een keuze maken voor jouw studierichting
- Toegang hebben tot onderwijs of trainingen
- Weten waar je goed in bent

BIJLAGE 5

VOORBEELDEN BIJ OPDRACHT 5

VOORBEELDSCÈNE 1: “TIJD TE KORT”

1. Welke vorm van rijkdom verbeeld je?

Tijd: niet de "kloktijd", maar de rijkdom van even niets hoeven, even adem kunnen halen.

2. Welke twee elementen gebruik je?

- Licht: een smalle spot die langzaam groter wordt.
- Beweging: eerst snelle, haastige stappen, daarna één rustige, langzame beweging.

3. Kern in één zin

“Als ik eindelijk tijd heb voor mezelf, voel ik me rijk.”

4. Titel en beschrijving van de scène:

- Titel: Tijd te kort
- Beschrijving van de scène (kort, helder): Een danser begint in een heel smalle lichtbundel, alsof de wereld om hem heen hem geen ruimte geeft. Hij beweegt snel, alsof hij alles tegelijk moet doen, weinig pauze, weinig adem. Langzaam wordt de spot groter. De danser vertraagt, ademt dieper, en maakt één grote, vloeiende beweging alsof de druk van zijn schouders glijdt. Het licht dooft op het moment dat hij stil staat.

VOORBEELD SCÈNE 2: “MEER IS NOOIT GENOEG”

1. Welke vorm van rijkdom verbeeld je?

Overvloed / altijd maar meer willen, rijkdom die leeg voelt.

2. Twee elementen die je gebruikt:

- Props (optioneel): denk aan stapels papier, tassen, ballen, boeken — of gewoon denkbeeldige objecten.
- Beweging: opbouwen → stapelen → instorten.

3. Kern in één zin:

“Als je altijd meer wilt, verlies je jezelf.”

4. Titel en beschrijving van de scène:

- Titel: Meer is Nooit Genoeg
- Beschrijving van de scène: Eén danser verzamelt denkbeeldige spullen: iets oppakken, optillen, dragen, stapelen. Steeds sneller, steeds krampachtiger. Hoe meer hij verzamelt, hoe zwaarder zijn lichaam wordt. Zijn rug bolt, schouders zakken, adem versnelt. Op een bepaald moment “valt” de toren van spullen om. De danser ervaart verdriet, maar blijft even stilstaan. Reflecteert, ademt uit, en laat alles los in één grote beweging. In dat moment lijkt hij lichter, bijna opgelucht. Materie betekent niet automatisch rijkdom.

BIJLAGE 6 CAST & CREW

Cast (dans en performance)

Morena Stüger, Tamblyn Baal, Parish van Drongelen, Shannon Traets, Jolanda Bazzi, Mitch Mitta

Cast (stem en performance)

Kain Slim, Grace Marman

Concept, auteur, regie en artistieke leiding:

Jason R. Jeandor

Co-regie & visual art

Sibe Kokke

Zakelijke leiding

Osman Batal

Choreografie

Kevin Cruden, Jolanda Bazzi, Otmar Martina (i.s.m. cast)

Dramaturgie

Jason R. Jeandor, Armin Tashakoor

Woordkunst

Kain Slim, Grace Marma, Joshua Clarke, Jason R. Jeandor
Mayra Jansen, Kyra Antoni, Dio Clarke

Muziek

Jason R. Jeandor

Geluid

Jornt Jan Bras

Licht & techniek

Pablo Strörmann

Videografie & fotografie:

Demis Rolador, JB Strijk, Jolanda Bazzi Photography

PR & marketing

Laura Groenewoud

Decor

Dirk Sonneveld

Kostuum & styling

Kittah Moore

Productie

Morena Stüger, Christian van Dijk

CONTACT

Xclusiv Company
Kruisplein 318
3012 CC Rotterdam

info@xccc.nl
www.xccc.nl

@xclusivcompany

